

การจัดการทุนทางสังคมเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ
ด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลริมปิง
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน *

Social Capital Management to Create Economic
Opportunities Through Tourism Guidelines of
Rimping Subdistrict Community,
Muang District, Lamphun Province

ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช, บุญทวรรณ วิงวอน, อัจฉรา เมฆสุวรรณ, และ เนตรดาว โทธรัตน์

Kajohnsak Wongvirach, Boonthawna Wingwon,

Atchara Meksuwan and Neddeaw Totharat

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Faculty of Management Sciences, Lamphun Rajabhat University

Corresponding Author, E-mail: Aj.koorpai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) นำเสนอทุนทางสังคมที่เหมาะสมต่อการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนการของพื้นที่ชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และ 2) เชื่อมโยงทุนทางสังคมในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนการของพื้นที่ชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมืองจังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลตำบลริมปิง ผู้นำชุมชน ประชาชน ชุมชนผู้สูงอายุ กลุ่มอาชีพ

* ได้รับความเห็นชอบ: 19 พฤษภาคม 2565; แก้ไขบทความ: 5 กันยายน 2565; ตอรับตีพิมพ์: 6 กันยายน 2565

Received: May 19, 2022; Revised: September 5, 2022; Accepted: September 6, 2022

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการในพื้นที่ตำบลริมปิง เลือกการสุ่มตัวอย่างแบบสโนบอล เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการจากการแนะนำของกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา สำหรับการนำเสนอผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุมชนตำบลริมปิงมีทุนทางทรัพยากรที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่ทางภูมิปัญญา พื้นที่ทางพุทธสถานและความศรัทธา พื้นที่ทางการเกษตร พื้นที่ทางสถาปัตยกรรม และสิ่งปลูกสร้างและพื้นที่ทางการเรียนรู้ซึ่งล้วนแล้วแต่มีศักยภาพและสามารถเชื่อมโยงเป็นเส้นทาง กิจกรรมทางการท่องเที่ยว และ 2) การจัดการทุนทางสังคมที่สามารถสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยการท่องเที่ยวทำได้โดยการสร้างการรับรู้ การเข้าถึง และรูปแบบการนำเสนอทุนทางสังคมให้แก่ชุมชนหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความสนใจและเข้ามาทำกิจกรรมต่าง ๆ และเกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจภายในชุมชนตามบทบาทของแต่ละภาคส่วน

คำสำคัญ: ทุนทางสังคม; ศักยภาพ; การท่องเที่ยว; เศรษฐกิจ

Abstract

The objectives of this research were: 1) To present social capital linked to tourism in Rimping Subdistrict Community, Muang District, Lamphun Province. And 2) To present social capital management that leads to economic opportunity creation through the tourism approach of Rimping Sub-district Community, Muang District, Lamphun Province. Qualitative research, a semi-structured interview was used as a tool, the research targets were: Rimping Subdistrict Municipality Administrators, community leaders, people, senior citizens clubs, occupational groups, community enterprise groups, and entrepreneurs in Rimping Subdistrict. Snowball sampling is selected to obtain the desired target audience from the sample's recommendations. analyzed content-oriented data for presenting research results.

The results showed that 1) The Rimping sub-district community has resource capital that facilitates tourism and creates economic opportunities from tourism activities of tourists which were divided into areas of wisdom, Buddhist sites and faith, agricultural area, architectural and building areas, and learning areas. All of which have potential and can be linked as a route for tourism activities. 2) The management of social capital that can create economic opportunities through tourism can be achieved by creating awareness, access, and offering models of social capital to communities, agencies, as well as tourists to generate interest and join various activities and create the circulation of the economy within the community according to the roles of each sector.

Keywords: social capital; potential; tourism; economic.

1. บทนำ

การพัฒนาระบบเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชุมชนหรือเศรษฐกิจฐานรากเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่มุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจภายในชุมชนที่สามารถกระจายรายได้ไปยังกลุ่มคนชั้นรากหญ้าหรือกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ และจะสามารถพัฒนาระบบเศรษฐกิจในระดับมหภาคและการพัฒนาระบบเศรษฐกิจภายในประเทศให้เพิ่มมากขึ้น (อนุสรณ์ ธรรมใจ, 2559; ธนชาติ โชติธนาวัฒน์ และ กฤชวรรณ โล่ห์วัชรินทร์, 2562) ทั้งนี้การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนนอกเหนือจากการให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจภายในชุมชนแล้วนั้น ยังมีกลไกที่สำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอีกหลายกลไก อาทิ กลไกด้านผู้นำ กลไกด้านเครือข่ายความสัมพันธ์ทั้งเครือข่ายภายในและภายนอกชุมชน และกลไกการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (แสน กิรตินวนันท์ และ เพชร รอดอารีย์, 2562) ซึ่งแต่ละกลไกล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบกับการนำทรัพยากรหรือทุนทางสังคมภายในชุมชนนั้น ๆ มานำเสนอหรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชนภายใต้ฐานทุนทางสังคมที่ประกอบด้วยทุนทางทรัพยากร ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางปัญญา เป็นต้น (วิภาดา ญาณสาร และศักดิ์สายันต์ ไยสามเสน, 2564)

ดังนั้น ตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นพื้นที่ที่มีฐานทุนทางสังคมทั้งทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ มีแม่น้ำปิงไหลผ่าน มีดินที่มีสภาพเหมาะสมแก่การเพาะปลูก เช่น ลำไยเป็นผลไม้ขึ้นชื่อของตำบลและจังหวัด ทุนทางด้านศิลปวัฒนธรรม อาทิ เป็นพื้นที่ตำนานเรื่องราวการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำปิงของครูบาศรีวิชัย ซึ่งเป็นสิ่งปลูกสร้างสุดท้ายที่ท่านมีส่วนสำคัญในการสร้าง กู่ วัดหรือสิ่งปลูกสร้างทางพุทธศาสนา ลานครูบาศรีวิชัย และทุนทางด้านสังคมและวิถีชีวิต อาทิ ประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ทางพุทธศาสนาและสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน การประดิษฐ์และผลิตโคลอมลอย โคมบูชาซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของชุมชน เป็นต้น (อาคม ธีรวัฒนา, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2564) ซึ่งทุนทางสังคมดังกล่าวของชุมชนสามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงและสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมทั้งนำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ผ่านหลักการเศรษฐกิจฐานรากทำให้คนในชุมชนมีการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม (เกวลิน หนูสุทธิ และ วราภรณ์ ดวงแสง, 2562) ดังนั้นเพื่อให้เกิดการรักษา สืบสานต่อยอดทุนทางสังคม และสร้างโอกาสจากการสร้างเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ภายในชุมชนจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาการจัดการทุนทางสังคมเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อนำเสนอทุนทางสังคมที่เหมาะสมต่อการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนการของพื้นที่ชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมืองจังหวัดลำพูน
2. เพื่อเชื่อมโยงทุนทางสังคมในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนการของพื้นที่ชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมืองจังหวัดลำพูน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน 2) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน 3) ตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ประกอบด้วย กลุ่มวิสาหกิจ

ชุมชน กลุ่มอาชีพ ผู้ประกอบการ จำนวน 15 คน 3) สมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบลริมปิง จำนวน 20 คน และ 4) นักท่องเที่ยวที่เข้ามายังสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีกรอบการวิเคราะห์ตามประเด็นที่ใช้ในการศึกษาและแนวคิดทฤษฎี โดยอยู่ภายใต้ประเด็นการวิจัยดังนี้คือ 1) สภาพการณ์ทุนทางสังคม 2) การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน และ 3) แนวทางการจัดการและเชื่อมโยงทุนทางสังคม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการใช้เทคนิคในการรวบรวมข้อมูลคือการใช้เวทีเสวนา การสัมภาษณ์/พูดคุย การใช้เทคนิคบัตรคำเพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ (document research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง และฐานข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งปรากฏข้อมูลของชุมชนหรือที่เกี่ยวข้องจากเว็บไซต์ เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์แยกแยะเป็นประเด็นต่าง ๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษาและตามกรอบแนวคิด เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่รวบรวมประเด็นได้อย่างมีระบบการเพื่อนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการทุนทางสังคมเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” คณะผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ทุนทางสังคมที่เหมาะสมต่อการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนการของพื้นที่ชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมืองจังหวัดลำพูน ประกอบด้วย ทุนทางกายภาพและบริบททางสังคมของชุมชน ทุนทางวัฒนธรรมและประเพณี และทุนทางวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 สภาพการณ์ทุนทางสังคมของตำบลริมปิง

1.1.1 ทุนทางกายภาพและบริบททางสังคมของชุมชน

พื้นที่ตำบลริมปิงในอดีตเป็นชุมชนที่เป็นแหล่งสำคัญในการปลูกข้าวของจังหวัดลำพูนถูกเรียกชื่อตามลักษณะภูมิประเทศซึ่งอยู่ติดกับแม่น้ำปิง มีพื้นที่ทั้งหมด 8,837.50 ไร่ ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นพื้นที่ใช้สำหรับการเกษตรกรรม และเป็นพื้นที่เก็บ ส่งสินค้าผลิตผลทางการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม้ผล (ลำไย) จำนวน 3,942 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 75.03 ของพื้นที่ทางการเกษตร หรือร้อยละ 44.60 ของพื้นที่ทั้งหมด (เทศบาลตำบลริมปิง, 2564) ในพื้นที่ของตำบลริมปิงมีสถานที่หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ที่โดดเด่นและได้รับความสนใจจากคนทั่วไปเข้ามาเยี่ยมชมในพื้นที่ ประกอบด้วย ฝายพญาอุต ซึ่งเป็นโครงการชลประทานขนาดเล็กที่กั้นแม่น้ำปิง เตาชวนหลง เป็นโรงงานผลิตเครื่องปั้น ของหจก.เตาชวนหลง ซึ่งเป็นสินค้า OTOP ของตำบลริมปิงที่มีความสวยงาม ประณีตวิจิตรบรรจง สวนไม้ไทยพ้อเลี้ยงหมื่น เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นโดยเอกชนในพื้นที่ตำบลริมปิงซึ่งมีชื่อเสียงในด้านผลิตเครื่องปั้นดินเผาตลอดสายโบราณตามสมัยต่างๆ ตลอดจนเป็นสถานที่รวบรวมพันธุ์ไม้ที่หายากและไม้หอมในวรรณคดี และปัจจุบันสร้างเป็นร้านอาหารและร้านกาแฟในอาคารสถาปัตยกรรมแบบโบราณ หนองผำ เป็นหนองน้ำขนาดกลางที่มีตำนานว่าเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่และมีเรื่องราวเชื่อมโยงเมื่อสมัยเจ้าแม่จามเทวีเสด็จขึ้นมาครองราชย์ ณ เมืองลำพูน ได้ขึ้นฝั่ง ณ ตำบลริมปิง และแวะประทับแรมริมหนองน้ำนี้เป็นแห่งแรก

1.1.2 ทุนทางวัฒนธรรมและประเพณี

ชุมชนในตำบลริมปิงนับถือศาสนาพุทธ โดยมีเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจตามความเชื่อของพุทธศาสนิกชน ประกอบด้วย วัดเจติยขาว อยู่ในหมู่ที่ 5 ตำบลริมปิง กู่ล่อง กู่แดง กู่สี่แจ่ง ซึ่งเป็นสถานที่โบราณสำคัญ และยังคงเป็นสถานที่ที่ใช้ปฏิบัติธรรมและปฏิบัติตามกิจของสงฆ์อยู่ แต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว สำหรับลานอนุสาวรีย์ครูบาเจ้าศรีวิชัยและสะพานศรีวิชัย ซึ่งเป็นสะพานแห่งสุดท้ายที่ครูบาเจ้าศรีวิชัยเป็นผู้ริเริ่มสร้างขึ้นเพื่อให้ประชาชนจังหวัดลำพูนข้ามไปยังจังหวัดเชียงใหม่ผ่านลำน้ำแม่ปิง เมื่อ พ.ศ. 2480 โดยมีตำนานเรื่องเล่าว่าครูบาศรีวิชัยได้มรณภาพก่อนที่จะสร้างเสร็จ จึงเกิดเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ “จอบสุดท้าย” ขึ้น อีกทั้งเป็นลานวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน ซึ่งเป็นศูนย์รวมของผู้สูงอายุเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน อาทิ การสืบสานภูมิปัญญาการฟ้อนเล็บการทำโคมแขวนบูชา การทำขนมพื้นบ้าน การเล่นดนตรีพื้นเมือง การสานไม้กวาดทางมะพร้าว การออกกำลังกาย

และกิจกรรมต่างๆ อีกมากมาย ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของคนในตำบลริมปิง (เทศบาลตำบลริมปิง, 2564; อาคม ธีรรรณ, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2564)

1.1.3 ทูทางวิถีชีวิตและความเป็นอยู่

การดำรงชีวิตของประชาชนตำบลริมปิงเป็นชุมชนที่มีการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ประเพณี อัตลักษณ์ที่โดดเด่น ประกอบด้วย ประเพณีสลากภัตต์/สลากย้อม ประเพณีงานปอยหลวง ซึ่งมักจัดขึ้นช่วงเดือน 5 จนถึงเดือน 7 เหนือ (ตรงกับเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนหรือเดือนพฤษภาคมของทุกปี) (อาคม ธีรรรณ, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2564; ระพีพรรณ กาญจนกุลดิษฐ์, สัมภาษณ์ 20 กันยายน 2564) ด้านศิลปะและการแสดงของคนในชุมชนที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย การฟ้อนเล็บ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของ "คนเมือง" การตีกลองสะบัดชัย การแสดงดนตรีพื้นเมือง สะล้อ ซอ ซึง การฟ้อนเจิง การฟ้อนผีปู่ย่า เป็นประเพณีการเลี้ยงผีบรรพบุรุษ เป็นประเพณีที่บ่งบอกว่ามีที่มาจากความเชื่อความศรัทธาต่อผีบรรพบุรุษแบบดั้งเดิม การใช้ภาษาไทลื้อ ภาษายอง และภาษาเมืองในการสื่อสารระหว่างกันชุมชน

ชุมชนตำบลริมปิงมีการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ โดยใช้ฐานความรู้และความเชี่ยวชาญที่ได้สืบทอดกันต่อมาจากบรรพบุรุษ นำไปสู่การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน ประกอบด้วย ด้านหัตถกรรม ได้แก่ การจักสานจากไม้ไผ่ ตระกร้าสานจากพลาสติก จักสานจากใบลาน สาดแห่จากต้นแห่ ไม้กวาดทางมะพร้าว การทำยอ แห และอุปกรณ์หาปลา งานปั้นรูปเหมือนจากปูนซิเมนต์หรือดินเหนียว ดอกไม้ประดิษฐ์ ตุ๊ก และโคมไฟแขวน กระถางบายศรี และสวดดอกจากใบตอง งานปั้นจากดินน้ำมัน ดินวิทยาศาสตร์ การทำเสื้อผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า ด้านการเกษตร การปลูกผักพื้นบ้าน การตอนกิ่งขยายกล้าพันธุ์ลำไย การทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรผสมผสาน ซึ่งแต่ละด้านมีการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเป็นกลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ชมรมผู้สูงอายุของตำบลริมปิง และเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาของตำบล (เทศบาลตำบลริมปิง, 2564)

ภาพที่ 1. การรวบรวมทุนทางสังคมในพื้นที่เพื่อนำเสนอเป็นสื่อ E-book
ที่มา : เว็บไซต์ทุนทางสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนตำบลริมปิง

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน

การดำเนินการในการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมและการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งได้ข้อมูลจากการจัดเวทีเสวนา และการสัมภาษณ์ในพื้นที่ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – กันยายน 2564 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ภายใต้หลักการจัดการทรัพยากร 4M ซึ่งสามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

1.2.1 ทรัพยากรมนุษย์ (Man) ประชาชนในพื้นที่ ทั้งในส่วนของบุคลากรส่วนราชการท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไปมีความต้องการในการสร้างความร่วมมือ และให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมทั้งการวางแผนการเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรหรือทุนทางสังคมภายในชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้ทั้งรายได้หลักและรายได้เสริมให้แก่คนในชุมชน การพัฒนาเพื่อให้เกิดการผลิตสินค้าชุมชน หรือกิจกรรมทางธุรกิจทุกรูปแบบโดยอาศัยโอกาสของทุนทางสังคมที่มีอยู่

1.2.2 วิธีปฏิบัติงาน (Method) มุ่งเน้นการสร้างความมีส่วนร่วมจากความต้องการของชุมชน โดยวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว วางแผนสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ใช้การจัดการภายในชุมชนด้วยการใช้ทรัพยากรภายในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามและควบคุมการดำเนินการเพื่อให้เกิดการปรับปรุงบำรุงรักษา และพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งทุนทางสังคมที่นำมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเทศบาลตำบลริมปิงให้การสนับสนุนทุกกระบวนการ เพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมาย ตลอดจนการนำเอาความรู้เทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

1.2.3.เงินทุน (Money) ภายใต้แผนการปฏิบัติราชการประจำปีของเทศบาลตำบลริมปิงมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในชุมชน รวมทั้งการรวมตัวของชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่ลานครูบาเจ้าศรีวิชัยที่สามารถสร้างรายได้หมุนเวียนสำหรับจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวได้

1.2.4 เครื่องจักร (Machine) การสนับสนุนของผู้นำชุมชน ท้องถิ่น และประชาชน ในการนำเครื่องจักรมาพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวไปสู่การสร้างการมีส่วนร่วมภายในชุมชน รวมทั้งการจัดหาและติดตั้งเครื่องมือสื่อสารภายในชุมชนสำหรับใช้สำหรับการประสานงาน และการอุปกรณ์สนับสนุนด้านการรักษาความปลอดภัยและความสะอาดภายในชุมชน และการจัดการรถรางนำเที่ยวภายในชุมชนของเทศบาลตำบลริมปิง ทำให้ชุมชนเกิดศักยภาพในด้านการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน

2. การเชื่อมโยงทุนทางสังคมในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนการของพื้นที่ชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย การเชื่อมโยงทุนทางสังคมกับการจัดการทรัพยากรของชุมชน และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 แนวทางการจัดการและเชื่อมโยงทุนทางสังคม

จากการวิเคราะห์ประเด็นการสร้างสรรค์เศรษฐกิจฐานรากด้วยแนวทางการท่องเที่ยวชุมชน ผ่านการจัดเวทีเสวนาเพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานของชุมชน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าในภายในชุมชนอันจะนำไปสู่การเกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชนภายใต้หลักการและแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 4Ps แบบเดิมอาจไม่เพียงพอ ซึ่งหลายธุรกิจเริ่มต่อยอดกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้มากขึ้น ผู้บริโภคใช้โซเชียลมีเดียและ

แอปพลิเคชันแซท เป็นช่องทางหลักรับข่าวสารมากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้สามารถแข่งขันได้มากขึ้น ควรนำแนวคิด 4Es มาปรับใช้ด้วยเช่นกัน ปรับเป็น 4P to 4Es ซึ่งสามารถเชื่อมโยงโดยชี้ให้เห็นถึงการประยุกต์ส่วนประสมทางการตลาด 4Ps เป็นส่วนประสมทางการตลาด 4Es โดยมีรายละเอียดที่สามารถนำไปบูรณาการกับการดำเนินโครงการดังนี้

2.1.1 ประสบการณ์ของผู้ซื้อ (Product to Experience) โดยมีการนำสินค้าของชาวบ้านมาพัฒนาเพื่อสร้างคุณค่าของตัวสินค้าและยกระดับตัวผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยมีการร่วมมือระหว่างชาวบ้านในพื้นที่บุคลากรทั้งจากภายในและภายนอกส่วนราชการท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาและสร้างเสริมอย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นการสร้าง ผลิตภัณฑ์ที่มีความแตกต่างกับผลิตภัณฑ์ในท้องตลาด ไม่ว่าจะเป็นด้านบรรจุภัณฑ์ ความเป็นมาของสินค้า เป็นต้น

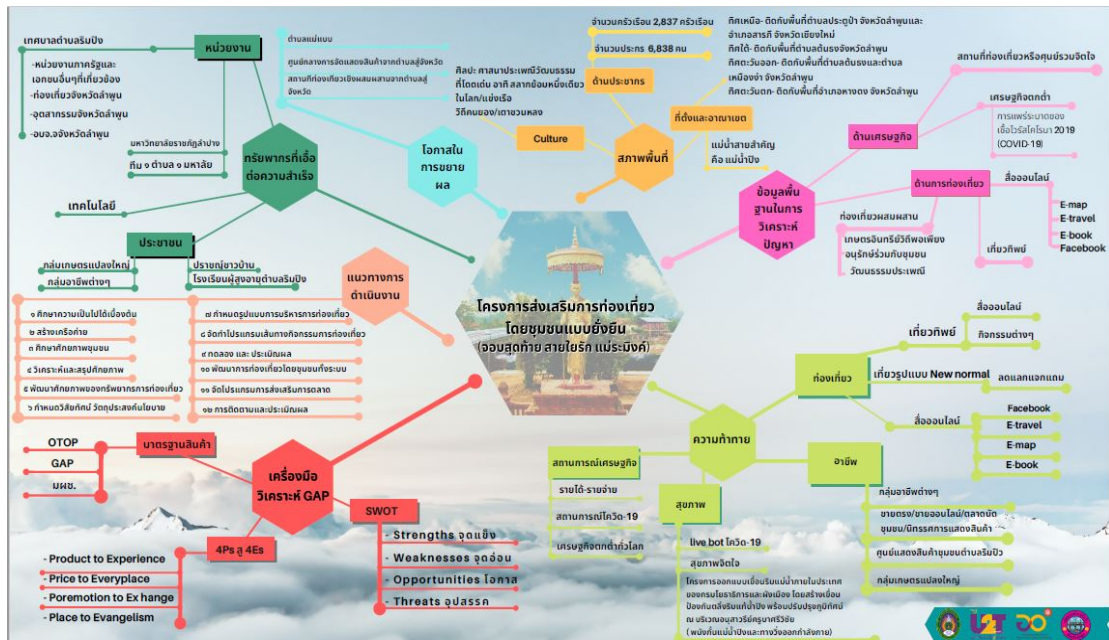
2.1.2 การนำเสนอผลิตภัณฑ์ไปยังทุกตลาด (Place to Everyplace) จากการร่วมกันวิเคราะห์ชี้ให้เห็นแนวทางการนำเสนอผลิตภัณฑ์หรือสินค้า ควรนำเสนอในพื้นที่ที่ถูกค้าสามารถรับรู้และเข้าถึงได้ง่าย รวมทั้งกระบวนการในการจำหน่ายและจัดส่งให้แก่ผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมาย การเลือกสรรที่เหมาะสมรวมการคิดค้นช่องทางการจัดจำหน่ายผ่าน online marketplace เช่น Shopee Lazada Facebook Instagram Line shopping เมื่อมีการสั่งซื้อสินค้าเสร็จสิ้นจะทำการจัดส่งผ่านช่องทางการขนส่งต่าง ๆ ทั้งเอกชนและรัฐวิสาหกิจ และสิ่งที่สำคัญไม่แพ้กันคือ ทางเลือกในการชำระเงิน

2.1.3 พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป (Price to Exchange) นำไปสู่ประเด็นของการวิเคราะห์ถึงราคาของสินค้าและบริการให้เป็นตัวกำหนดว่าผู้ประกอบการจะสามารถขายสินค้าและบริการให้ผู้บริโภครู้สึกถึง ความ “คุ้มค่า” ที่จะซื้อสินค้าและบริการ รู้สึกว่าสินค้านั้นมีคุณภาพเหมาะสมกับราคาที่จ่ายไปเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำธุรกิจในยุคนี้

2.1.4 การสื่อสารการตลาดที่เน้นตัวสินค้า (Promotion to Evangelism) การสื่อสารการตลาดที่เน้นตัวสินค้า ซึ่งชุมชนได้ร่วมกันนำเสนอถึงแนวทางในการส่งเสริมการขาย เพื่อเพิ่มยอดขาย เพิ่มยอดซื้อ เพื่อคืนกำไรแก่ลูกค้าที่มาซึ่งการสร้างฐานลูกค้าที่ยั่งยืน เน้นให้ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายมีประสบการณ์ร่วม เช่น การนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยวและสามารถเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ที่ตนเองประดิษฐ์ขึ้น หรือการจัดทำกิจกรรมการส่งเสริมการตลาดซื้อหนึ่งแถมหนึ่ง ลดราคาตามเทศกาลต่าง ๆ รวมถึงสิทธิพิเศษ ให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวหรือทำกิจกรรมตามเส้นทางหรือ

กิจกรรมที่กำหนดครบถ้วน ทุกพื้นที่หรือทุกกิจกรรมนำไปสู่ความรู้สึกชื่นชอบและอยากเข้ามาทดลองหรือใช้บริการ และกลายเป็นการบอกปากต่อปาก ชักชวนเพื่อนมาใช้ด้วยกันจะมีประสิทธิภาพในโลกยุคใหม่

ภาพที่ 2. รูปแบบการจัดการทุนทางสังคมตำบลริมปิงเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ด้วยการท่องเที่ยวชุมชน

ที่มา : เวทีเสวนาทุนทางสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนตำบลริมปิง

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการจัดการทุนทางสังคมของตำบลริมปิง เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งมีฐานจากการใช้ทุนทางสังคมทั้งทรัพยากรที่เอื้อต่อความสำเร็จ ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ พื้นฐานทางด้านการเกษตรและอาชีพ ภายในชุมชนความท้าทายที่เกิดขึ้นก่อน ระหว่าง และหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการทุนทางสังคมเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” คณะผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อนำเสนอทุนทางสังคมที่เหมาะสมต่อการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนการของพื้นที่ชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

จากการนำเสนอทุนทางสังคมของชุมชนในพื้นที่ตำบลริมปิงพบว่า ประกอบด้วยทุนทางวัฒนธรรมทุนทางธรรมชาติ ทุนทางวิถีชีวิต ทุนมนุษย์ และทุนทางกายภาพ ซึ่งแต่ละทุนสามารถพัฒนาให้เกิดความโดดเด่นและเชื่อมโยงให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยว กิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวซึ่งชุมชนจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์และวางแผนเพื่อการจัดการทุนทางสังคมที่มีอยู่เพื่อใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคมที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละด้านหรือในแต่ละมิติ รวมทั้งการนำเสนออัตลักษณ์ชุมชนผ่านผลิตภัณฑ์ชุมชนต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงการตัวตนของชุมชนที่เชื่อมโยงระหว่างอัตลักษณ์ของชุมชนและจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ชุมชน (ศศิธร ทองเปรมจิตต์ และศิริรณภา พรหมมาแบน, 2562) นอกจากนี้องค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่ง คือ ทรัพยากรบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำในชุมชนจำเป็นต้องมีการเรียนรู้และสร้างแนวทางในการจัดการทุนทางสังคมเพื่อนำไปสู่การสร้างโอกาสและพัฒนาชุมชนภายใต้ฐานทุนทางสังคมของชุมชน (สายไหม ไชยศิรินทร, 2561)

ในขณะเดียวกันจากข้อค้นพบของการวิจัยซึ่งได้นำเสนอความโดดเด่นของชุมชนในตำบลริมปิงที่เป็นชุมชนทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับตำนานความเชื่อของพระนักพัฒนาที่ประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือหรือพุทธศาสนิกชนทั่วไปให้ความเคารพศรัทธาคือครูบาเจ้าศรีวิชัย และยังมีตำนานเรื่องราวการสร้างสะพานซึ่งเป็นถาวรวัตถุชิ้นสุดท้ายของครูบาเจ้าศรีวิชัย จนเป็นตำนาน “จบสุดท้าย แม่ระมิงค์” ของพื้นที่ตำบลริมปิง แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในเชิงความเชื่อและความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนที่สามารถนำไปสู่การกำหนดรูปแบบและแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ใช้แนวคิดการบริหารจัดการมรดกวัฒนธรรมที่นำไปสู่การสู่การสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจจากตำนาน เรื่องเล่าในพื้นที่กับการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี (นภสร

โศรกศรี, 2562) รวมทั้งในการสร้างโอกาสของการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนภายใต้หลักการหรือแนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น มักจะมีองค์ประกอบสำคัญหลายประการ อาทิ ศิลปะและวัฒนธรรมของชุมชน การสร้างและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว หัตถกรรมพื้นบ้าน ปรากฏชาวบ้านที่เป็นช่างฝีมือ เป็นต้น (Pimenta, Ribeiro, & Remoaldo, 2021)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเชื่อมโยงทุนทางสังคมในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทาง การท่องเที่ยวของชุมชนของพื้นที่ชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

จากข้อค้นพบของงานวิจัยในทุนทางสังคมและองค์ประกอบของทุนทางสังคม มีความโดดเด่นในแต่ละมิติที่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าเมื่อนำทุนทางสังคมมาเชื่อมโยงซึ่งกันและกันสามารถนำเสนอเป็นเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวออกเป็น 1) เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) เส้นทางท่องเที่ยวตามความเชื่อและศรัทธา และ 3) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งการนำเสนอเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว อาทิ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวตามเส้นทางเลียบแม่น้ำปิง กิจกรรมทางการท่องเที่ยวตามช่วงฤดูกาลหรือเทศกาลต่าง ๆ และผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวประเภทของฝากของที่ระลึกตามอัตลักษณ์ชุมชน อาทิ โคมลอย โคมแขวนแบบล้านนา สาดแห่ซึ่งมีผลิตเพียงแห่งเดียวในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน รวมทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างประสบการณ์และการเรียนรู้จากปรากฏชาวบ้านและศูนย์เรียนรู้ในชุมชนที่สามารถกำหนดและสร้างกิจกรรม รวมทั้งทำเป็นปฏิทินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งการเชื่อมโยงศักยภาพในการส่งเสริมและสนับสนุนของเทศบาลตำบลริมปิงในการจัดทำโครงการรณรงก์นำเที่ยว และกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในแต่ละปี ซึ่งสอดคล้องกับการนำเสนอการเชื่อมโยงทุนทางสังคมที่มุ่งเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามแนวคิดของจิราพร ไชยเซนทร์ และคณะ (2560) ที่นำเสนอ “LINGKANG Model” ประกอบด้วยภูมิปัญญา (Local Wisdom) อัตลักษณ์ชุมชน (Identity Community) ทุนธรรมชาติ (Natural Capital) การเอาใจใส่ดูแล (Gallant) การจัดการความรู้ (Knowledge Management) การประยุกต์ (Apply) เครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Networking) และการทำซ้ำเพื่อความเจริญงอกงาม (Germination) ซึ่งภูมิปัญญา อัตลักษณ์ชุมชน ทุนธรรมชาติ และการประยุกต์ล้วนแล้วแต่สอดคล้องกับแนวทางของทุนทางสังคมที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวชุมชนของตำบลริมปิง ทั้งนี้ในด้านของเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นชุมชนตำบลริมปิงอาจต้องมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายชุมชนภายนอกเช่นวัดสำคัญของจังหวัดลำพูน เชียงใหม่ ที่เชื่อมโยงกับครูบาศรีวิชัย

หรือวัฒนธรรมล้านนาที่นำไปสู่การสร้างสรรค์เรื่องราว เรื่องเล่าที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีการท่องเที่ยวจากการเชื่อมโยงความเชื่อหรือพุทธสถาน

ทั้งนี้หากชุมชนมีการเชื่อมโยงทุนทางสังคมเพื่อนำไปสู่การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางใช้กลไกการท่องเที่ยวจะเป็นเครื่องมือและยุทธศาสตร์เชิงรุกในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวและพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศได้ (ธัญญลักษณ์ แซ่เลี้ยว, 2560) รวมทั้งการดำเนินการในการพัฒนาศักยภาพในการนำเสนอทุนทางสังคมสู่การเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยวชุมชนโดยมุ่งเน้นการใช้หลักการของ 4Es ที่นำเสนอให้นำเอาองค์ประกอบของทุนทางสังคมมานำเสนอต่อนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชนจากการเข้ามาหาประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยวซึ่งเป็นการปรับใช้แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดเชิงประสบการณ์ (Saranrom, Ouparamai and Saranrom, 2021) นอกจากนี้ การเชื่อมโยงทุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแล้ว การเชื่อมโยงกับทุนทางสังคมอื่นๆ อาทิ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมวางแผนกำหนดกิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยว องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเชื่อมโยงเพื่อสร้างศักยภาพในการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Moscardo, Konovalov, Murphy, McGehee and Schurmann, 2017)

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยเห็นได้ว่า พื้นที่ตำบลริมปิง มีความเป็นอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อเนื่องจากครุบาเจ้าศรีวิชัยเป็นที่เคารพบูชาของชาวจังหวัดลำพูน เป็นผู้ส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม และทำให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลริมปิงมีความเป็นอยู่เรียบง่าย จากการสืบทอดศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตแบบชาวล้านนาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบการดำเนินชีวิตในตำบลริมปิงของชาวนั้นมาจากการจัดการทุนทางสังคมที่มีอยู่ มาขับเคลื่อนความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากเดิมพื้นที่ตำบลริมปิง มีการประกอบอาชีพเกษตรกร พอเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ชุมชนต้องมองหาโอกาสในการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น โดยเริ่มจากการนำทรัพยากรที่มีในชุมชน เช่น พุทธสถาน ความเชื่อทางศาสนา สถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงการเกษตรมาเชื่อมโยงให้เกิดการนำเสนอเป็นแหล่งท่องเที่ยวในตำบลริมปิง และเกิดการสร้างรายได้ทำให้ชุมชนมีเงินหมุนเวียนทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิดสิ้นสุดลง ประชาชนในตำบลริมยังสามารถสร้างรายได้ต่อไปได้ เพราะเป็นใช้

ประโยชน์จากการจัดการทุนทางสังคมที่มีในชุมชนสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวของชุมชน ตำบลริมปิง

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การเชื่อมโยงทุนทางสังคมเพื่อสร้างโอกาสและศักยภาพทางเศรษฐกิจด้วยแนวคิดและการใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ถึงทุนทางสังคมในมิติต่าง ๆ การวิเคราะห์ศักยภาพของทุนทางสังคม และองค์ประกอบของทุนทางสังคมที่สามารถนำเสนอและพัฒนาไปสู่การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจโดยนำใช้รูปแบบการนำเสนอเป็นเส้นทางการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว

1.2 การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในชุมชนด้วยการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนจำเป็นต้องมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบต่าง ๆ ในพื้นที่ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยว ประชาชน ผู้ประกอบการ ผู้นำ และชุมชนเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดการดำเนินการร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม

1.3 จากการดำเนินการวิจัย นำเสนอถึงแนวทางการพัฒนาศักยภาพและทุนทางสังคมสู่การเชื่อมโยง เพื่อสร้างสรรค์เศรษฐกิจฐานรากด้วยกลไกการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของกิจกรรม ชุมชนหรือองค์กรในชุมชน อาทิ ชมรม กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน ผู้ประกอบการ หรือเทศบาลจำเป็นต้องมีการดำเนินการในการผลักดันให้เกิดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว การนำเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชนไปขยายผลและสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวและการดำเนินการในการจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มเพื่อเป็นหน่วยในการประสานงานหรือบริหารจัดการองค์ประกอบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ข้อจำกัดของงานวิจัยในครั้งนี้เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้เทคนิคและเครื่องมือในการวิจัยที่จำกัดทั้งขอบเขตเชิงพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นการวิจัยและนำเสนอข้อมูลจากมุมมองของพื้นที่ (supply side) ดังนั้นการนำผลการวิจัยไปควรมีการดำเนินการศึกษากับกลุ่มนักท่องเที่ยว (demand side) ว่ามีความต้องการหรือความสนใจต่อการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ของตำบลริมปิง หรือในพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียงกันอย่างไร

2.2 การใช้ข้อมูลและผลการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพียงพื้นที่เดียวคือตำลิมปิง ดังนั้น หากใช้ผลการวิจัยหรือประยุกต์ใช้ข้อมูลอาจต้องพิจารณาถึงบริบทเชิงพื้นที่ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้หากมีการวิจัยในประเด็นใหม่อาจกำหนดเป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง อาทิ เครือข่าย การบูรณาการ ร่วมศึกษากับตัวแปรด้านทุนทางสังคม และผลทางด้านเศรษฐกิจ ที่เป็นตัวเลข

เอกสารอ้างอิง

- เกวลิน หนูสุทธิ, และ วราภรณ์ ดวงแสง. (2562). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานคิดเศรษฐกิจฐานราก. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 12(3), 481-496.
- จิราพร ไชยเชนทร์, อิศร์ศักดิ์ อุ๋นอารมณเลิศ, และ ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม. (2560). การพัฒนารูปแบบ การประยุกต์ใช้ทุนทางสังคมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวคลองร้อยสายเชิงสร้างสรรค์. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2), 2039-2055.
- เทศบาลตำลิมปิง. (2564). ข้อมูลทั่วไปตำลิมปิง. สืบค้นจาก <http://www.rimping.go.th>
- ธนาติ โขติธนนันท์, และ กฤษฎวรรณ โล่ห์วัชรินทร์. (2562). ศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี. *Journal of Buddhist Education and Research*, 5(2), 113-128.
- ธัญญลักษณ์ แซ่เลี้ยว. (2560). ทุนทางสังคมวัฒนธรรมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาติพันธุ์ในแขวงน้ำทา สปป.ลาว. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*, 10(3), 60-80.
- นภสร โสรกศรี. (2562). อัตลักษณ์วิถีวัฒนธรรมชุมชนตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี : การจัดการเพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 15(2), 197-213.
- วิภาดา ญาณสาร, และ ศักดิ์สยามันต์ ไยสามเสน. (2564). กาแฟป่าอินทรีย์: รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมภูมิปัญญาสร้างสรรค์บนฐานทรัพยากรท้องถิ่นของวิสาหกิจกาแฟชุมชนบ้านปือก อำเภอแม่ื่อน จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ*, 6(3), 407-422.

- ศศิธร ทองเปรมจิตต์, และ ศิริินภา พรหมมาแบน. (2562). การออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมกลีบลำดวนซ้ชฎาภรณ์เบเกอรี่ที่มีอัตลักษณ์ท้องถิ่น. *วารสารบริหารธุรกิจและศิลปะศาสตร์ราชชมงคลล้านนา*, 7(1), 117-127.
- สายไหม ไชยศิริินทร์. (2561). ทูทางสังคมในกระบวนการแผนชุมชน บ้านมันแกว อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารชุมชนวิจัย*, 12 (พิเศษ), 141-154.
- แสน กิรินวนันท์, และ เพชร รอดอารีย์. (2562). กลไกการสร้างความเข้มแข็งและความต้องการทางด้านสวัสดิการชุมชนเมืองสำหรับผู้สูงอายุ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*, 14(2), 103-120.
- อนุสรณ์ ธรรมใจ. (2559). *เศรษฐกิจประเทศไทย*. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- Moscardo G., Konovalov E., Murphy L., McGehee N. G., & Schurmann A. (2017). Linking tourism to social capital in destination communities. *Journal of Destination Marketing & Management*, 6(4), 286-295.
- Pimenta C. A. M., Ribeiro J. C., & Remoaldo P. (2021). The relationship between creative tourism and local development: a bibliometric approach for the period 2009-2019. *Tourism & Management Studies*, 17(1), 5-18.
- Saranrom, D., Ouparamai, W., & Saranrom, A. (2021). Business Management Strategies in the COVID-19 Situation. *Journal of MCU Peace Studies*, 9(4), 1328-1336.